

samo brez ptuje pomoči zgraditi tak zavod. Pač pak upa in sme po vsej pravici nadejati se, da ga bode rodoljubno občinstvo slovensko pri tem toli blagem in potrebnem podjetju drage volje in izdatno gmotno podpiralo. Vsaj ga gotovo ni društva narodnega ali dobrodelnega, v katerem ne bi učiteljstvo slovensko z vsemi svojimi silami delovalo in ga tudi po skromnih svojih močeh gmotno podpiralo! Koliko deluje le v korist naše prepotrebne šolske družbe sv. Cirila in Metoda, v čitalnicah in bralnih društvih, v ognjegasnih, kmetijskih i. dr. društvih! S polnim zaupanjem obrača se torej podpisani odbor do vseh pravih prijateljev slovenskega učiteljstva z uljudno prošnjo, da ga pri njegovem podjetju kolikor mogoče podpirajo s tem: da pristopijo k društvu kot a) pokrovitelji (posameznik, društvo, občina) s 100 gld. v enem — štirih letih, b) ustanovniki s 5 gld. vsako leto, c) podporniki s kakoršnim koli darilom. Dal mili Bog društvu obilo blagih dobrotnikov in podpornikov.

Odbor društva za zgradbo učiteljskega konvikta.

Novice.

— Častnima članoma je volila občina sodraška gg. deželnega glavarja Otona Detelo in dež. odbornika ces. svetnika Iv. Murnika in jima te dni po posebnem odposlanstvu izročila krasno izdelani diplomi.

— Družba sv. Cirila in Metoda se Vam, Slovenci, ginjeno zahvaljuje za Vaše dobro srce. Darovi, ki je donašate za punčico v našem očesu za velikovško šolo — so pogosti in večkrat obilni. A ob vsem tem vendar le še ne jenjamo s prošnjami. Vsakemu Vas je jasno, koliko da stane zgradba navadne naše hiše. Kolikošni bodo torej še le stroški ob obširnem šolskem poslopiju. Zato Vas prosimo, ne pozabite zlasti bližajoči se čas velikonočnih praznikov: za koje sprejmi vsak Vas — stanujoč v krasnem dvorci, ali pa v zadnji kočici na selu — naša najboljša, naša domorodna voščila.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— Slavnostna akademija priredi se dne 21. aprila 1895. v deželnem gledališči na korist družbi sv. Cirila in Metoda. Priredi jo ljubljanska šenklavško-frančiškanska ženska podružnica pod predsedstvom gospe dr. Franje Tavčarjeve.

— 3700 gld. za družbo sv. Cirila in Metoda za Istro. Hrvatska stranka prava je nabrala za prenos zemskih ostankov Zrinjskega in Frankopana iz Dunajskega Novegamesta v Zagreb svoto 3700 gld. Sedaj, ko se je imel prenos izvršiti, se je konstatovalo, da ni mogoče določiti identitete zemskih ostankov Zrinjskega in Frankopana. Klub stranke prava je vsled tega sklenil podariti ta denar družbi sv. Cirila in Metoda za Istro z določilom, da ga uporabi za osnovo hrvatske narodne šole v Pulji.

— Umrl je v Barkovljah pri Trstu vrl rodoljub Dragotin Martelanc še le 29 let star. Delavnega in značajnega rodoljuba bodo tržaški Slovenci močno pogrešali. N. v m. p.!

— Isterska deputacija pred cesarjem. Minoli teden poklonila se je presvetlemu cesarju deputacija istrskih odličnih rodoljubov in mu izročila obširno zgolj gospodarskih vprašanj se tičečo spomenico. Deputacijo je vodil starosta slovanskih prvobiteljev isterskih g. dr. Vitezić; v deputaciji so bili gg.: dr. Laginja, Spinčič, Viktor Tomičič iz Opatije, dek. H. Rogoč iz Hrušice, dr. Matko Trinajstič iz Pazina, Ivan Sanein iz Doline, Matko Mandič iz Trsta. Cesar je deputacijo jako prijazno sprejel in obljubil, da bo vladi naročil, da natanko prouči izročeno mu spomenico in skuša ustreči izraženim željam ter je blagovolil še vsakega člana posebej nagovoriti. Deputacija se je predstavila tudi ministerskemu predsedniku Windischgrätzu in ministru notranjih zadev Bacquehemu.

— Železnica Divača-Loka in vipavska železnica. Deputacija zastopnikov iz Gorenjske, Notranjske iz Trsta, mudila se je minoli teden na Dunaji, da se potegne za železnico Divača-Loka in vipavsko železnico. Deputacija je izročila tri peticije, jedno bivšemu predsedniku drž. železnic baronu Czediku, da jo izroči gospodski zbornici, drugo ministerskemu predsedniku knezu Windischgrätzu tretjo poslancu dr. Ferjančiču, katero je le ta izročil poslanski zbornici ter jo priporočil, povdarjajoč veliko potrebo zgradbe teh dveh železnic. Deputacijo so vodili v trgovinsko ministerstvo, v vojno ministerstvo, k ministerskemu predsedniku in finančnemu ministru gg. poslanci dr. Ferjančič, pl. Globočnik in Klun. Deputacija je bila povzod prijazno sprejeta in se ji je obljubilo storiti, kar bo mogoče. Upanja torej, da ne bi proga Loka-Divača dobila prednosti pred vsemi drugimi zvezami s Trstom, ni izgubiti in nadejati se je kmale gradbe vipavske železnice.

— Tržaško-koprski nadškof dr. Glavina je z ozirom na predstoječe volitve v Istri izdal na duhovne svoje škofije okrožnico, v kateri jim priporoča, da naj se nikar ne postavljajo na čelo hrupni agitaciji tej ali oni stranki v prilog. Duhovščina je pač poklicana svet dati tistim, ki jo vprašajo, tedaj pa v smislu pisma avstrijskih škofov z dne 15. febr. 1891. Škof prepoveduje izrecno vsakošno agitacijo s prižnice doli ali izpred oltarja. Ta okrožnica je vzbudila veliko senzacijo. Enako okrožnico do svojih duhovnikov je izal poljski škof dr. Flapp.

— Okrožno sodišče v Rovinji in deželni zbor isterski v Poreči premestili bodo, kakor se čuje v Pulj. O tem pišejo celo na pol oficijozni listi, torej ta vest ne more biti popolnoma neosnovana.

— Volilski shod priredila sta isterska poslanca dr. Laginja in Mandič minolo nedeljo v Brezovicah občine oprtljske. Shoda se je vdeležilo 2000 ljudij, od katerih jih je pa moglo v posvetovalne prostore le polovica. Ostali so morali zunaj ostati. Shod je navdušeno odobril poročili svojih poslancev in sprejel več resolucij. Ta shod je zopet pokazal, da stopa Slovan v tužni Istri na dan.

— Nov Lloydov parnik Habsburg so v Trstu po običajnem ceremonijelu krstili minoli torek in ga spustili v morje. Kumovala je krstu nadvojvodinja Marija Terezija. Slovesnosti je prisustovalo do 30.000 ljudij. Navzoč je bil tudi trgovinski minister Wurmbbrand in mnogo poslancev. Parnik Habsburg je eden največjih, kar jih ima Lloydova družba.

— Nesreči. V Starem Selu pri Tubinji je 7letnemu dečku Janez Kozlakarju hlod strl glavo. Deček je bil takoj mrtev. 15letni posestnikov sin Fran Osolin v Št. Vidu pri Prevojah je padel tako nesrečno pod težko obložen voz, da mu je glavo zmečkalo in je malo ur pozneje umrl.

Napad na Hentzijev spomenik.

Vedno jasneje se kaže madjarska predrznost. V Budimpešti mnogi krogi odobravajo napad na Hentzijev spomenik, in časopisi z lažnjivimi poročili vodijo policijo za nos. Sedaj se poroča po listih, da so Szelesa videli v tej ali oni kavarni ali gostilni, poročajo se celo dolgi pogovori z njim. Szeles je obsojen v ječo zaradi razžaljenja cesarja. Njegovi pristaši razširjali so novico, da se bode dne 6. t. m. sam oglasil pri sodniji, da le pri znancih išče kavicje, da bi ga še dalje pustili na prostih nogah. Neki časopis poroča, da je Szeles se izrazil proti jednemu njegovih sodelovcev, da je on rad nekaj časa obdolžen napada na Hentzijev spomenik, da le pravi storilec uide. Da bodo njega dolžili, je on že mislil, ker že pri vojakih je imel jedenkrat neprijetnosti zaradi tega spomenika.

Gotovo bi bil dolgo zaprt, da mu ni šel na roko polkovnik, ki je bil pristno madjarskega mišljenja.

Policija se je res dala voditi za nos. Trdno je mislila, da se bode oglašil dne 6. t. m. Szeles, oziroma delala se je, da tako misli. Sodi se, da policija tudi posebno vestno v tej stvari ne postopa. Jednemu uradniku so že morali stvar vzeti iz rok in jo izročiti drugemu, ker se menda misli, da bi Szelesu najrajši pomagal k begu. Nekateri mislijo, da je zločinec sedaj že čez mejo ogerske države. Tudi za denar so najbrž preskrbeli mu prijatelji. Za njegovo ženo pridno nabirajo in je že zagotovljena, da jej ne bode potreba trpeti revščine.

Szeles je pred atentatom pravil zdravniku dr. Thotu, da ima pripravljen dinamit. Dr. Thot je to naznanil policiji in se zaradi tega hudo zameril ogerskim radikalcem, dobil je več pretilnih pisem zaradi njegovega nedomoljubnega ravnanja.

Ta napad na Hentzijevo spomenik ni prvi. L. 1895. dne 26. marca se je bila pred spomenikom razletela petarda, ki pa ni bila škode napravila. Oblastvo je pa vse potlačilo. Madjarski listi so o tem popolnoma molčali.

Leta 1881. je pa bila celo zarota proti temu spomeniku. Razstreliti so ga hoteli s peklenskim strojem. Naklep se pa ni izvršil, ker se je najet tehnik skesal v strahu, da bi utegnilo ubiti več tisoč ljudi in razpok napraviti na milijone škode. Časopisi sedaj nekako bolj mlačno obsojajo napad, a po gostilnah v Budimpešti pa slišiš odobravanje. Szeles, če ga dobi policija, bode veljal še za narodnega mučenika.

Baron Banffy — kmetovalec.

Sedanji ogerski ministerski predsednik se je zameril opoziciji tudi zaradi tega, ker ni poslal vladnega zastopnika k shodu kmetovalcev. Jeden madjarskih listov pa piše, da je to umljivo pri tem znanji o kmetijstvu, kakršnega ima baron Banffy. Ta list pripoveduje naslednje posebnosti iz kmetijskega delovanja barona Banffya.

Nekega dne pride oskrbnik k baronu, da se ž njim posvetuje, kaj bi sejali bodoče leto. Baron vzame kulturni zemljevid svojega posestva v roke in pravi:

— Poglejte gospod oskrbnik, tukaj pride pšenica, tukaj koruza, tukaj oves, in tukaj detelja.

— Toda, gospod baron, tukaj je nadanja voda in detelja ne raste.

— Kaj ugovarjate — reče baron jezen, — mora!

Drugi pot obiše barona ob plohi prijatelj, in vidi grajščinskega lovca v lovski opravi. Prijatelj je vprašal barona, kako da njegov lovec v takem vremenu pojde na lov?

— Veš ti kaj, danes je sredo, in mora na lov, jaz se ne dam goljufati.

— Kako to.

— Prav jednostavno. Franc je vrtnar in lovec ob jednom. Da je pa red v vsej stvari, sem ukazal, da je v ponedeljek lovec, v torek vrtnar, v sredo lovec itd. Danes je sredo in mene tako lahko ne preslepi.

Nekega dne je baron z nekim svojim sorodnikom obiskal svoje posestvo. Pri ovčjem hlevu se je mej njima začel ta le pogovor:

— Ovce niso slabe, a nekaj več krme bi jim ne škodovalo. Sedaj je še le februar, a jaz vidim, da imaš samo še tega pol stoga sena.

— Kaj morem za to, odgovoril je skrbni gospodar, jeseni sem jim odločil potrebno seno. Kaj morem za to, če so ga pojedle, gledajo naj le same, da se dalje pomagajo.

Na nekem posestvu, ki je mej dvema holmoma, je dal baron si postaviti nova gospodarska poslopja, in sicer na jednom holmu poslopje za hlapce in dekle, na drugem pa hleve

— Ljubi baron, opomnil je neki znanec Tvoji ljudje pa imajo tri četrt ure od stanovanj do hlevov.

— Tega ne razumeš, odgovoril je baron samovesten, če kdo pride na moje posestvo, mora povsod koga najti. (Seveda na jedni strani — hlapce, na drugi — vole.)

Vžigalni klinčki francoske republike.

V nekem francoskem ministerstvu so bili pošli vžigalni klinčki in naznanilo se je oskrbniku. Kdo bi mislil, da v Franciji, kjer država sama izdeluje vžigalne klinčke, ž njimi tudi sama zalaga svoje urade. Temu pa ni tako. Država kot trošilka neče ničesa vedeti o državi izdelovalki. Treba je posredovalca. Poklicali so trgovca, kateri je po pogodbi zavezan državo preskrbovati s stavbenim materijalom. Naročili so mu, da hitro preskrbi 200 škatlic švedskih vžigalnih klinčkov po 40 centimov. Trgovec se je čudil, zakaj njega kličejo, ko vendar država sama klinčke izdeluje. Gospodje so mu pojasnili, da se morajo držati pravilnika. Nič ni niti pomagalo, da je trgovec opomnil, da pravilnik še izvira izza časa, ko država še ni klinčkov izdelovala. Ko je preskrbel blago, so zahtevali po pogodbi od njega 25 % rabata, da bi torej dobil namesto 480 le 360 frankov. Tudi ni pomagalo, da se je skliceval, da njemu država tudi rabata ne da. Pogodba se mora držati. Udal se je, bode že drugej pridobil, kar tukaj zgubi. Kmalu ga pokličejo v ministerstvo in mu povedo, da blaga ne prevzemo, ker jih je oslepil. Odprli so 12 škatlic in v nobeni ni bilo predpisano število klinčkov. To mu je že bilo preveč. Rekel je, če je tukaj goljufija, je goljuf država, ki ne deva toliko klinčkov v škatljice, kot je predpisano. Gospodje so pa le trdili, da jih to nič ne briga. On je prevzel zalaganje in mora preskrbeti pošteno blago. Podjetnik se je pritožil pri višjem uradniku in ministru. Vse ni nič pomagalo. Šel je sedaj v finančno ministerstvo in ondu napravil velik hrup in škandal. Naposled je dosegel, da se je država trošilka pobotala z državo izdelovalko. Vsi so se zgovorili, da bodo molčali. Uradniška tajnost pa tudi v Franciji ni tako stroga, da bi se take stvari ne izvedele. Stvar je prišla v časopise, in izvedel jo je svet in čudil se modrosti francoskih birokratov.